

року № 278/2004.: [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
[/http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/278/2004](http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/278/2004)

2. Указ Президента України „Про президентський кадровий резерв „Нова еліта нації” від 5 квітня 2012 №246/2012.: [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/246/2012>.

Рецензент: Бойко С.С., к.політ.н.

УДК 351.851:061.1:796.011

Наконечний Ю.Б.,
аспірант кафедри освіти
Національної академії державного управління
При Президентіві України

ПРОБЛЕМА ПОНЯТІЙНОЇ РОЗБІЖНОСТІ В РЕАЛІЗАЦІЇ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ МОЛОДІ

Досліджуються понятійний апарат в сфері державного регулювання розвитку фізичної культури країн ЄС і України.

Исследуются понятийный аппарат в сфере государственного регулирования развития физической культуры стран ЕС и Украины.

Being investigated is the conceptual apparatus of the area of public regulation of physical culture in the EU and Ukraine.

Постановка проблеми. В умовах реформування системи державного управління в Україні, у тому числі й у сфері освіти і науки, молоді та спорту України створене відповідне Міністерство 9 грудня 2010 року, шляхом реорганізації та об'єднання Міністерства освіти і науки та Міністерства у справах сім'ї, молоді та спорту. Особливого значення набуває досвід організації та діяльність центральних органів влади, вироблення державної політики розвитку фізичної культури країн-членів ЄС, які пройшли етап модернізації та адаптації своєї діяльності до вимог ЄС. Країни-члени ЄС Східної Європи та Україна входять в Карпатський Єврорегіон, який налічує 5 країн, а саме Польщу, Словаччину, Угорщину, Румунію та Україну. Ці країни мають спільні кордони з Україною як і часткову історію спільних державних трансформацій. Враховуючи, що вибрані країни ЄС на сьогодні пройшли етап входження в Європейську спільноту їхні здобутки запровадження реформ в управлінні галузі фізичної культури, а також аналіз проблем, будуть цікаві для подальших наших наукових пошуків.

Провідні спеціалісти сучасного фізкультурно-спортивного руху (В.М. Платонов, М.В. Дутчак, Є.Н. Приступа, М.С. Герцик, Ю.П. Мічуда, М.О. Олійник, та інші) вважають, що питання формування та розвитку організаційної структури галузі фізичної культури, які сьогодні

залишаються невирішеними, можуть допомогти в створенні дієвих механізмів державного регулювання даної галузі. Деякі аспекти цього напрямку на науковому рівні досліджували Б.М. Шиян, 2001 (організація фізичного виховання в освітній сфері); М.О. Олійник, 2000 (теоретичні і методичні основи управління фізичною культурою і спортом); Ю.П. Мічуда, 1995, 2002 (механізми державного управління сферою фізичної культури та фінансово-економічні аспекти); В.І. Мудрик, 2001 (науково-методичні основи управління фізичною культурою і спортом); В.І. Франчук, 1995, Ю.А. Філімонов, 1992 (організація фізичної культури у виробничих колективах); М.М. Кость, 2000 (організація фізкультурного руху в сільській місцевості); О.С. Куц, 1997, С.М. Канішевський, 1999, А.С. Нісімчук, 2000, В.Г. Савченко, І.Е. Пикус, 1999, Т.М. Курчаба, 1999, В.В. Левицький, 2000, О.В. Горбенко, 2002, Л.Я. Чеховська, 2002 (окремі аспекти кадрової політики в галузі), О.І. Шиян, 2010 (Державна освітня політика з питань здорового способу життя молоді).

В Україні за останні роки не проведено ґрунтовного аналізу зарубіжного досвіду державної організації фізкультурно-спортивного руху управління галуззю. Разом з тим, деякі дослідження, пов'язані з організаційною структурою галузі фізичного виховання та спорту в Україні як республіки СРСР досліджували (М.М. Бака, 1990, М.Ф. Бунчук, 1972; Д.Н. Диновский, 1988; Н.В. Жмарев, 1989; Г.И. Кукушкин, 1975; И.И. Приходько, 1982; Ю.И. Теппер, 1977; А.В. Тугарин, 1986 та інші), однак вони проводились у інших політичних умовах. Серед сучасних іноземних досліджень заслуговують увагу праці щодо європейської інтеграції в галузі спорту (Doktor K.)[4], та змін систем управління професійним спортом в ЄС (Z Žyško J.)[7] Безсумнівно, сьогодні виникає потреба у методологічних та аналітичних дослідженнях з метою вдосконалення організаційних основ державного регулювання розвитку вітчизняної фізичної культури та спорту на новому історичному етапі державного становлення. Численні реорганізації органів управління, які постійно відбуваються в галузі фізичної культури та спорту в останні роки, тільки загострюють цю проблему та не сприяють розбудові галузі.

Аналіз сучасних досліджень і публікацій. З 1990-х як в Україні, так і в Європі почалася нова ера державних змін, які стосуються всіх сфер життя, котрі кардинально вплинули на розуміння та відповідну потребу в реформуванні державної політики розвитку в галузі фізичної культури та спорту. До основних документів, які вплинули на сучасну політику держав в галузі фізичної культури та спорту можна віднести: Міжнародна хартія фізичного виховання і спорту (ЮНЕСКО), Документи ООН (резолуції Генеральних Асамблей «Спорт як засіб сприяння вихованню, здоров'я, розвитку і миру»), Глобальна стратегія з харчування, рухової активності та здоров'я (ВООЗ), Біла книга зі спорту ЄС [2], котра на нашу думку забезпечила стратегічну орієнтацію ЄС на розвиток фізичної культури та спорту, стимулювала дискусії з конкретних проблем фізичної культури,

посилила увагу до спорту в ЄС політиків, а також окреслила відповідні рівні відповідальні до подальших дій на рівні ЄС.

Відзначимо, що для нас цікавими з позиції порівняння змін в державній політиці, та адаптації до цих змін управлінських структур, є близькі наші європейські сусіди – країни Карпатського Єврорегіону. Не всі країни одночасно пристосували своє законодавство та відповідно змінили управлінські пріоритети в галузі фізичної культури та спорту, але політичний процес, який йде в цих країнах, можна сміло назвати об'єднавчим і в тому числі завдяки державній політиці в галузі фізичної культури та спорту.

Мета даного дослідження: полягає в обґрунтуванні авторського визначення поняття державного регулювання розвитку фізичної культури на основі аналізу понятійного апарату та особливостей організації цієї діяльності в ЄС та Україні.

Виклад основного матеріалу. Розкриття мети дослідження передбачає врахування положень основних установчих договорів ЄС, зокрема Маастрихтського договору та Договору про Європейське Економічне Співтовариство та Лісабонського договору, який перейменовано в Договір про функціонування Європейського Союзу.

Зупинимось більш докладно на деяких визначеннях, зокрема на визначеннях про фізичну культуру та спорт, що на нашу думку більш повно відображає сам зміст цих термінів. Серед великого переліку нормативних документів що характеризує поняття фізична культура та спорт ми виокремлюємо польський та український закон про фізичну культуру та спорт. Зокрема в Законі України про Фізичну культуру і спорт від 24.12.1993 № 3808-ХІІ в загальних положеннях та основних термінах закріплюється поняття:

спорт - діяльність суб'єктів сфери фізичної культури спорту, спрямована на виявлення та уніфіковане порівняння досягнень людей у фізичній, інтелектуальній та іншій підготовленостях шляхом проведення спортивних змагань та відповідної підготовки до них. Спорт має такі напрями: дитячий спорт, дитячо-юнацький спорт, резервний спорт, спорт вищих досягнень, професійний спорт, спорт ветеранів, олімпійський спорт, не олімпійський спорт, спорт інвалідів тощо;

фізична культура - діяльність суб'єктів сфери фізичної культури і спорту, спрямована на забезпечення рухової активності людей з метою їх гармонійного, передусім фізичного, розвитку та ведення здорового способу життя. Фізична культура має такі напрями: фізичне виховання різних груп населення, масовий спорт, фізкультурно-спортивна реабілітація; [4]

Натомість в Законі «Про спорт» в Польщі від 25 червня 2010 р. [5] закріплюються наступні поняття:

спорт – це всі форми фізичної активності, які самостійно або за допомогою організованої участі впливають на вироблення чи

вдосконалення фізичного та психічного станів, розвиток соціальних відносин або досягнення результатів у змаганнях на усіх рівнях.

фізична культура – це поєднання спорту разом з фізичним вихованням і фізичною реабілітацією. (переклад автора).

Як бачимо, наведені дефініції основних понять з фізичної культури та спорту є на нашу думку, в українському Законі «Про Фізичну культуру і спорт» точніше і коректніше визначені.

Важливо, що стаття 4 Закону «Про Фізичну культуру і спорт», визначає засади, на яких ґрунтується державна політика у сфері фізичної культури і спорту, а саме:

- визнання фізичної культури і спорту як пріоритетного напрямку гуманітарної політики держави;
- визнання фізичної культури як важливого чинника всебічного розвитку особистості та формування здорового способу життя;
- визнання спорту як важливого чинника досягнення фізичної та духовної досконалості людини, формування патріотичних почуттів у громадян та позитивного міжнародного іміджу держави;
- забезпечення гуманістичної спрямованості та пріоритету загальнолюдських цінностей, справедливості, взаємної поваги та гендерної рівності;
- гарантування рівних прав та можливостей громадян у сфері фізичної культури і спорту;
- забезпечення безпеки життя та здоров'я осіб, які займаються фізичною культурою і спортом, учасників та глядачів спортивних і фізкультурно-оздоровчих заходів;
- сприяння безперервності та послідовності занять фізичною культурою і спортом громадян різних вікових груп;
- утвердження етичних та моральних цінностей фізичної культури і спорту; створення умов для соціального та правового захисту громадян у сфері фізичної культури і спорту;
- забезпечення підтримки громадських організацій фізкультурно-спортивної спрямованості;
- забезпечення різноманітності, високої якості та доступності фізкультурно-спортивних послуг для громадян;
- забезпечення умов для підтримки напрямів фізичної культури і спорту;
- забезпечення доступу інвалідів до спортивних споруд;
- заохочення благодійної діяльності у сфері фізичної культури і спорту;
- орієнтування на сучасні міжнародні стандарти у сфері фізичної культури і спорту,
- поєднання вітчизняних традицій і досягнень із світовим досвідом у цій сфері.

Також в статті 5 цього ж Закону визначається основні органи управління - державне управління фізичною культурою і спортом здійснюється центральним органом виконавчої влади у сфері фізичної культури і спорту за сприяння відповідно інших органів державної влади та органів місцевого самоврядування.

В польському Законі «Про спорт» відсутнє чітке розмежування органів державного управління, натомість у статті 27 розділу 6 (переклад автора) зазначається:

1. Завданням місцевих органів влади – є створення умов, в тому числі організаційних, які заохочують розвиток спорту.

2. Органи місцевого самоврядування можуть визначати шляхом прийняття відповідних рішень умови і порядок фінансування їх власних завдань, якщо в ухвалі буде зазначено яку саме суспільну ціль прагне досягти цей орган завдяки розвитку спорту.

На відміну від українського Закону, польський документ вміщує також вказівки для інших центральних органів управління (Міністерства Оборони, Міністерства Фінансів, Міністерства Фізичної культури, Міністерства Освіти та виховання, Міністерства Транспорту, Міністерства Внутрішніх справ, Міністерства Здоров'я)

Важливою, на нашу думку, з точки зору визначення завдань державної політики та державного регулювання розвитку фізичної культури є також характеристика в Білій Книзі «Про спорт ЄС» [6] у якій чітко зазначається, що „спорт набирає значення як суспільне та господарське явище, сприяючи реалізації стратегічних цілей ЄС, таких, як солідарність та добробут мешканців”. Для уніфікації понять використовується дефініція прийнята Радою Європи, де термін „sport” визначається як: „Всі форми фізичної активності, які за допомогою організованої участі або самостійно, впливають на вироблення чи вдосконалення фізичного та психічного благополуччя, формування соціальних відносин або досягнення результатів у змаганнях на всіх рівнях”. Як бачимо дефініція про спорт в польському законі дуже близька до основного документу ЄС в галузі спорту, розбіжності які є, можуть пояснюватись інтерпретаціями перекладу та мовними особливостями.

Проведений нами аналіз зарубіжних наукових джерел та нормативних документів показав, що у європейських країнах відсутній відповідник понять «державне управління розвитком фізичної культури» та «державне регулювання розвитком фізичної культури». За характером діяльності державних структур, які відповідальні за впровадження державної політики розвитку фізичної культури в країнах Карпатського Єврорегіону, вона ближче до реалізації регулювальних механізмів. Тому узагальнюючи матеріал ми пропонуємо авторське визначення. ***Державне регулювання розвитком фізичної культури*** представляє собою систему ціленаправленої взаємодії між державними та недержавними організаціями на всіх рівнях, які можуть носити міжсекторальний та міжнародний характер, в цілях постійного удосконалення та забезпечення населення

оптимальною руховою активністю протягом усього життя, досягнення ними достатнього рівня фізичної та функціональної підготовленості, впровадження традицій здорового способу життя, сприяння соціально-економічному, біологічному та психічному благополуччю громадян.

Поява структурних проблем в Європейському просторі, відмова від широкого об'єднання фізичної культури та спорту, перехід до "контрольованої автономії», як рятівного круга для нової європейської моделі розвитку фізичної культури призводить до нових пошуків місця фізичної культури та спорту в ЄС. У Білій Книзі «Про спорт» зазначено, що Європейська комісія усвідомлює свої обмеження, щодо втручання в спортивну сферу, вказуючи на хороше управління і саморегулювання як можливі шляхи просування вперед фізичної культури та спорту. Однак, в той же час деякі дослідники усвідомлюють в потребі чіткої структурованості управління фізичною культурою на рівні ЄС [3].

Висновок: Отже, враховуючи європейські тенденції в освітянському просторі, безсумнівно, на основі Закону України «Про фізичну культуру і спорт» буде базуватись в майбутньому основоположні аспекти розвитку фізичної культури молоді в системі освіти, яке повинно мати на сьогодні першочергові завдання для підвищення фізичної активності та психологічної витривалості молоді. Накопичений досвід та нерозв'язані проблеми в галузі розвитку фізичної культури молоді вимагають на сучасному етапі запровадження стратегії удосконалення державної освітньої політики регулювання розвитку фізичної культури молоді в Україні, основним змістом якої має бути визначення на основі системного аналізу становища молоді, першочергових завдань щодо підтримки фізичної активності молодих громадян, забезпечення відповідних ресурсів для їх вирішення, підвищення освіченості молоді в питаннях фізичної культури та здорового способу життя. Визначення дефініції Державного регулювання розвитком фізичної культури дозволить окреслити завдання для майбутнього наукового пошуку в цій сфері. Для країн Карпатського Єврорегіону характерним є приведення швидкими темпами нормативної бази у питаннях державного регулювання фізичної культури молоді до рекомендацій ЄС.

Отже, виходячи з вищенаведеного, Міністерству освіти і науки України слід терміново узгодити нормативну – правову базу, що визначає державне регулювання розвитку з фізичної культури молоді використовуючи досвід та пропозиції ЄС.

Використані джерела інформації:

1. Закон України «Про фізичну культуру і спорт» від 24.12.1993 № 3808-ХІІ. – Режим доступу. : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/3808-12>
2. Biała Księga na temat Sportu. Komisja Wspólnot Europejskich. Bruksela, 11.07.2007r.
3. Borja García. Institute of Sport and Leisure Policy, School of Sport, Exercise and Health Sciences, Loughborough University, United Kingdom, «Sport governance after the White Paper: The demise of the European model?» . – Режим доступу. : <http://hdl.handle.net/2134/5608>

4. Doktor K. (1998): „Czy reforma państwa wymaga reformy sportu?” W: Sport w procesie integracji europejskiej, Z. Krawczyk, J. Kosiewicz, K. Piłat (red.): AWF, Warszawa.
5. Ustawa z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie
6. White Paper on Sport [Text] / European Commission. - Luxembourg. – Режим доступу. : http://ec.europa.eu/sport/documents/wp_on_sport_pl.pdf
7. Żyśko J. (2008): Zmiany we współczesnych systemach zarządzania sportem wyczynowym w wybranych krajach europejskich, wydawnictwo AWF Warszawa

Рецензент: Лукіна Т.О., д.держ.упр., професор.

УДК 351

Немирівська О.Я.,

старший викладач

кафедри державного управління

та місцевого самоврядування, аспірант

Академії муніципального управління

З ДОСВІДУ РОБОТИ ЦЕНТРІВ НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ ТА ПРАКТИКА ЙОГО ВПРОВАДЖЕННЯ В УМОВАХ ПРОВЕДЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ РЕФОРМИ В УКРАЇНІ

Стаття присвячена висвітленню досвіду роботи центрів надання адміністративних послуг як оптимальної організаційної форми їх надання громадянам. Розглянуто деякі вітчизняні та зарубіжні практики утворення таких центрів, узагальнено проблеми та досягнення.

Статья посвящена освещению опыта работы центров предоставления административных услуг как оптимальной организационной формы их предоставления гражданам. Рассмотрены некоторые отечественные и зарубежные практики создания таких центров, обобщены проблемы и достижения.

Article is devoted to experience the setting of administrative services as the optimal organizational form of their citizens. Considers some domestic and foreign practice formation of such centers, generalized problems and achievements.

Постановка проблеми. Актуальність теми обумовлена нагальною потребою в подальшому проведенні в Україні адміністративної реформи, започаткованої ще в 1997 році. На сучасному етапі постала потреба у впровадженні сучасних форм взаємодії громадян з органами публічної влади, насамперед в містах Києві та Севастополі, які будучи містами зі спеціальним статусом і маючи відмінну від інших адміністративно-територіальних одиниць модель побудови та функціонування органів публічної влади знаходяться на початковому етапі запровадження таких центрів. Тому дослідження питань створення та організації роботи центрів надання адміністративних послуг, визначення критеріїв їх роботи, узагальнення вже існуючого світового та вітчизняного досвіду дозволить напрацювати необхідні рекомендації для подальшого їх впровадження.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Вивченням окремих аспектів функціонування центрів надання адміністративних послуг в